

## Spojení pěchoty s dělostřelectvem v útočném boji.

Spojení pěchoty s dělostřelectvem není stále ještě uspokojivě rozřešeno. O tom svědčí také stále se opakující články na toto téma v odborných časopisech u nás — i za hranicemi.

Oč v podstatě jde? O rozřešení této zdánlivě jednoduché situace: za útoku je pěchota zastavena palbou nepřátelské zbraně — nejčastěji to bude kulomet nebo doprovodné dělo, které pěchota z nějakého důvodu vlastními prostředky zdolatí nemůže. Pěchota se obrátí na dělostřelce s žádostí o neutralisaci nepřátelského palebného zdroje. Jde tedy o to, aby dělostřelectvo dodalo tuto palbu včas a na žádané místo.

Udělejme si jednoduchou časovou kalkulaci za předpokladu, že pěší četa byla zastavena nepřátelskou palbou v 10 hod. a potřebuje dělové palby. Aby si mohl velitel čety palbu vyžádati, musí:

1. zjistiti zdroj nepřátelské palby, 2. určití rozmístění čety podle mapy, 3. určití umístění nepřátelské zbraně podle mapy (nebo náčrtu vztažných bodů), 4. upravit žádost o palbu a odeslat ji.

Víme, že velitel čety nebojuje s mapou v ruce. V této situaci musí se rychle orientovati a provésti už uvedené práce. Myslím, že bychom byli s velitelem čety spokojeni, kdyby v 10.10 měl sepsanu žádost o dělovou palbu a dal ji spojce opodál ležící, aby ji dodala veliteli roty.

Velitel roty nebude daleko, snad 200—300 m. Jenže jsme několik set metrů od nepřítele a pod jeho palbou. Spojka se bude propracovávat přískoky jen velmi zvolna. Když vše dobře půjde, snad v 10.20 hod. bude číst velitel roty hlášení velitele čety. Nemá-li velitel roty přidělenu kulometnou četu, kterou by mohl snad četě pomoci — schválí žádost velitele čety, doporučí ji a odešle svou spojkou veliteli praporu. Veliteli čety po vracející se spojce vkáže, že žádanou palbu vyžádal. Zatím už je aspoň 10.23 hod. K veliteli praporu je asi 500 m. Spojka velitele roty musí opatrně postupovat — podobně jako spojka velitele čety. Snad v 10.35 hod. bude u velitele praporu.

Nemá-li velitel praporu pěchotního děla nebo minometu nebo nestačí-li na zdolání cíle zásah kulometné roty, nebo nehodlá-li odpor klade-

ný četě zdolat nějakým manévrem, schválí žádanou palbu, a odevzdá její uskutečnění styčnému důstojníku. Rotě oznámí, že palbu vyžádal na 11 hod. Hodiny nyní ukazují 10.37 hod.

Styčný důstojník pošle žádost telefonem veliteli oddílu. Než se spolu telefonem domluví, než velitel oddílu potvrdí styčnému důstojníkovi, že rozuměl a že palbu dodá, — bude 10.40 hod.

Velitel oddílu určí k provedení palby nejbližší baterii. Řekněme, že velitel baterie je na téže pozorovatelně s velitelem oddílu. Jaká činnost jej nyní čeká?

1. Musí cíl udaný podle mapy (náčrtu vztažných bodů) najít v terénu,
2. musí se přesvědčiti, zda se zatím situace nezměnila, t. j. prověřiti situaci 1. sledu,
3. připravit povel.

Snad bude velitel baterie s těmito přípravami hotov již v 10.55 hod. Nezbyvá přes to, než aby čekal do určené doby, t. j. do 11 hod. Velitel praporu si musí zajistiti určitý časový bezpečnostní koeficient. V 11 hod., tedy za celou hodinu, padne snad první rána.

Uvedenou kalkulaci nelze nazvat pesimistickou — spíše naopak. Co se všechno mohlo stát? Spojka velitele čety nebo velitele roty padla nebo zbloudila — velitel musí vyslat novou spojku. Telefonní spojení styčného důstojníka s oddílem je přerušeno. Žádost se musí postupovat jiným pojitkem (relé běžců, opticky a p.) a tím se značně zdrží. Styčný důstojník jest až u velitele pluku — žádost o palbu musí jít jeho prostřednictvím, tedy ještě o jednu instanci více. Velitel baterie ze své pozorovatelně cíl nevidí, musí žádost o palbu postoupit pomocnému pozorovateli, atd., atd. Ve všech těchto případech se dodání palby zpozdí alespoň o  $\frac{1}{2}$  hod.

Sluší ovšem též přiznat, že naše četa může dělovou palbu dostat dříve. Zastavení čety vidí velitel roty, snad i velitel praporu — ten sám hned vyžádá palbu. Někdy se podaří vzdálenost překlenouti místo běžcem vrhačem zpráv a tím se získá několik minut. Často dodá palbu z vlastní iniciativy nebo z iniciativy pěchoťního letce dělostřelectva.

Z obojího plyne, že vyličený případ není ani pesimistický ani optimistický, ale průměrný. Potvrzuje jej také zkušenost.

Aby palby došla na žádané místo, je třeba:

1. aby velitel čety správně a přesně udal cíl,
2. aby žádost o palbu došla nezkomolena až k veliteli baterie,
3. aby velitel baterie cíl v terénu podle udání velitele čety našel a palbu na něj mohl pozorovat.

Jen splní-li se tyto podmínky, bude palba dělostřelectva dobře umístěna. A tyto podmínky vždycky splněny býti nemohou. Uvažme! Velitel čety je přilepen k terénu a často na pokrčené a zablácené mapě určuje cíl. Hlavu příliš zvednout nemůže — sviští kolem ní střely. Zkusme se sami v takové poloze orientovati v neznámém terénu. Uvidíme, jak je to těžké, jak snadno se můžeme mýlit. Nezapomeňme dále, kolika rukama musí projít žádost velitele čety. Ani bychom se tomu nesměli divit, kdyby velitel baterie dostal poměrně málo zkomolenou žádost, na př.: místo „200 m sz. od ...“ — 300 m sv. od ...“. Velitel baterie má udán cíl podle mapy nebo náčrtu vztažných bodů — musí jej však najít v terénu. Pozorovatelná velitele baterie bude často od 1. sledu vzdálena 3 km

i dále. Na tu vzdálenost již terén splývá i v zorném poli 15× dalekohledu. Drobné, zakopané a maskované cíle se těžko najdou. Jak najde velitel baterie cíl, bude-li tento cíl udán souřadnicemi? Často si velitel baterie zamění nepřátelský kulomet s hromádkou hnoje, sena, s keříkem anebo s něčím podobným, a zahájí na něj palbu. Samozřejmě pozorování a řízení palby na tuto vzdálenost bude dosti obtížné.

Při tomto stručném rozboru shledáme, že k tomu, aby dělová palba byla dodána včas a na žádané místo, je třeba kromě řádných velitelů a neporušených pojitůk též ještě trochu štěstí:

Je tu však ještě další činitel, a to je vývoj situace. Za jednu hodinu se může v poli mnoho stát. Snad se naší četě podařilo přece umlčet nepřátelský kulomet, snad byl postupem sousedů donucen ustoupit — možná, že nepřítel po vyplnění své úlohy: zadržet na určitou dobu náš postup — sám dobrovolně ustoupil atd., atd.

Řekněme, že je 10.30 hod. a že nepřátelský zdroj palby z nějakého důvodu ustoupil. Teď je náš velitel čtyři ve velmi nepříjemné situaci: Zatím snad dostal od velitele roty potvrzení své žádosti o palbu. Co si má chudák počít? Vyrazit a pronásledovat nepřítele? To nemůže, neboť v neurčité době hrozí mu palba vlastního dělostřelectva. Odvolat vyžádanou palbu? To bude zrovna tak dlouho trvat jako její vyžádání a kromě toho v našem případě by došlo odvolání palby velitele baterie už pozdě. Zdá se, že nejmoudřejší, co může udělat, je — vyčkat na zahájení palby a pak smluvným znamením žádat její zastavení nebo prodloužení. To však je značná ztráta času, v konkrétním případě aspoň 30 minut, během nichž se podaří nepříteli nerušeně ustoupit, uspořádat se, zaujmout nové postavení atd., a zbytečně plýtvání střelivem: několik řad granátů půjde přece úplně na prázdno.

Jsou ještě jiné způsoby vyžádání palby. Je-li pěchota zastavena nepřátelskou palbou, žádá o palbu smluvnou raketou „prosím o dělovou palbu“. To je ovšem žádost jen všeobecná, pěchota zde neurčuje bližší cíl. Volbu cíle přenechává v tom případě dělostřelectvu. Spatří-li vystřelenou raketu dělostřelecký pozorovatel — palbu dodá, ovšem na cíl, který si sám zvolí, a to bude zřídka kdy cíl, který je nejnepříjemnější pěchotě, ale spíše cíl nejmarkatnější.

Ale ani v tom případě, daří-li se všechno ideálně — kdy je dělová palba dodána včas a na žádané místo — není výsledek palby zaručen. Teoreticky lze nepřátelský zdroj palby určitým počtem ran vypálených v určité době neutralisovati. To je pravda, ale platí to jen po dobu palby. Až dělostřelecká neutralisace ustane, ať už pro domnění velitele baterie, že cíl je dostatečně neutralisován, nebo protože pěchota zatím dospěla na bezpečnostní vzdálenost, neutralisovaný nepřítel se ozve často znova.

Nebudu už všechny tyto potíže dále rozvádět, právem by se mohlo namítnout: „Je-li to takové, pěchota dělostřelectvo vůbec nepotřebuje“, — a to by byl falešný závěr. Mým úmyslem bylo jen zevrubněji osvětliti obtíže spojení pěchoty s dělostřelectvem, a po uvědomění si jich hledati cesty k nápravě.

Kde jsme tedy při našem líčení vyžadování a uskutečňování dělových palb narazili na obtíže?

1. V správném určení cíle pěchotou,
2. v nejistém a pomalém předání žádosti o palbu,

3. v nalezení cíle dělostřelectvem v terénu, v pozorování a řízení palby.

Jak dosíci správného určení cíle pěchotou? Známe jeho obtíže: neznámý terén, nepřátelská palba, v které není možno šermovatí mapou. Orientace záleží ve velké míře na rozhledu. Ležící pěšák nevidí toho mnoho. Proto vznikají v určení cíle hrubé omyly, zvláště též proto, že se nepřítel neumístí zrovna na křižovatce silnic, na okraji vesnice, u výběžku lesa atd. K tomu musí velitel čety určit vždy dvě věci: kde jsme a kde je nepřítel. Správného určení cíle nedosáhneme nijak jinak než stálým cvikem nižších velitelů pěchoty (velitele čety a roty) v polním určování cílů.

Odevzdání žádosti o palbu by se jistě urychlilo, kdyby velitelé pěchoty a dělostřelectva měli společné SV. To je dobře možné v obraně. V útoku se musí dělostřelecký velitel rozhodnouti:

1. zůstati blízko své jednotky, kde může dobře řídit palbu; ale pak je konec stálého styku s pěchotou, která se stále vzdaluje: zprávy a žádosti od pěchoty ho docházejí pozdě;

2. jíti s velitelem pěchoty; dělostřelecký velitel bude stále orientován o situaci v 1. sledu a o potřebách pěchoty. Spojení se střílejší baterií bude ovšem obtížnější, někdy i pozorování palby;

3. zvoliti si pozorovatelnu tak, aby měl vyhovující spojení s baterií a ucházející spojení s pěchotou, t. j. obyčejně vysláním styčného důstojníka. Je to zřejmě nevyhnutelný kompromis se všemi chybami kompromisu: nevyhoví úplně ani pěchotě, ani dělostřelectvu.

Vyslání styčného důstojníka neřeší problém spojení s pěchotou. Neexistuje-li spojení styčného důstojníka s oddílem, není pěchotě styčný důstojník nic platen; rozmnožuje jen počet osob na SV. praporu.

Žádost pěchoty o dělovou palbu by byla bezpečněji dodána, kdyby spojení styčného důstojníka s velitelem oddílu bylo spolehlivě zajištěno. Zde nestačí zdvojení telefonní linky jiným pojítkem. Spojení s pěchotou třeba zajistiti 3—4krát. To by se mohlo stát jen na újmu dokonalosti spojení velitele oddílu s ostatními orgány.

S kým má velitel oddílu normálně v boji spojení (kromě spojení s pěchotou)?

1. S pozorovatelnami oddílu, 2. s podřízenými bateriemi, 3. s velitelem skupiny, 4. s letcem, 5. se sousedem, 6. s bojovým trénem.

Vypočteme-li si spotřebu telefonního kabelu na tato spojení a zjistíme-li potřebu pojítek k zdvojení těchto linek (radio, optika, běžci, jezdcí, cyklisté), dojdeme k vysokým číslům. Nesmíme se pak divit, že na spojení s pěchotou toho mnoho nezbyvá a že se na tomto spojení už dlouho nic neupravuje.

Která z těchto spojení jsou nezbytně nutná? Velitel oddílu musí mít možnost palbu nařídit — tedy potřebuje spojení s bateriemi, dále musí mít možnost palbu pozorovat — potřebuje proto spojení s pozorovatelnou. Tato dvě spojení je tedy záhodno zdvojit, ostatní postačí — budou-li jednoduchá. Největšímu nebezpečí je vždy vydáno spojení s pěchotou: vede nejdále dopředu, je v pásmu nejhustší nepřátelské palby, je položeno v prostoru největšího bojového ruchu. I tyto důvody mluví pro nejspolehlivější vybudování tohoto spojení. A kromě toho, nebude-li existovati spojení dělostřelectva s pěchotou, nebude míti dělostřelectvo cílů a jeho hlavní úkol — podpora pěchoty — nebude moci býti plněn.

Další zlepšení ve spojení dělostřelectva s pěchotou vidím ve vybudování systému předsunutých pozorovatelů.

Bude-li mít každá baterie předsunutou pozorovatelnu, s kterou bude styčný důstojník ve spojení, bude obsloužena pěchota velmi rychle. Nutné palby by obstarala pak předsunutá pozorovatelna na žádost styčného důstojníka přímo. Předsunutá pozorovatelna by nebyla zbytečná, byla by to příští hlavní pozorovatelna baterie. Aby měla svůj účel, vyslala by též spojku k nejbližšímu veliteli roty nebo praporu, aby pěchota o ní věděla a mohla se na ni v nutných případech obracet přímo.

Žádost o palbu mohla by též býti někdy odevzdána rotou opticky přímo pozorovatelně veliteli oddílu nebo baterie. V boji nám přece nejde o zachování služebního postupu, ale o pomoc pěchotě. Bylo by ovšem třeba předem si navzájem oznámit SV. rot a pozorovatelů veliteli baterií a oddílů. V budoucnosti snad, najde-li nám technika vyhovující radiotelefon, bude spojení dělostřelectva s pěchotou rozřešeno: velitel roty bude se moci přímo obrátit a domluvit s velitelem baterie, která má pracovat v jeho pásmu, palba bude moci býti dodána téměř okamžitě.

Nalezení pěchotou určeného cíle dělostřelcem usnadní se tím, že bude cíl pěšákem udán přesně a správně, a dále okolností, že cíl bude často hledat dělostřelec z předsunuté pozorovatelny, tedy z místa ležícího blíže prvnímu sledu. Bude-li někdy palbu řídit styčný důstojník, nedá mu nalezení cíle velkou práci: může mu jej ukázat spojkou velitele roty, která donese žádost o palbu.

Co se týče pozorování a řízení dělové palby, bylo již zkoušena mnohá věc: čím složitější je metoda v oznamování výsledků pozorování, tím méně vyhovuje.

Představte si na příklad tento pokus o řízení dělové palby pěchotou.

Pěchota zastavena palbou vytyčí vytyčovací plátna a raketou a signalizačními terči žádá o dělovou palbu. Žádost spatří pěchotní letec: radiem ji oznámí dělostřelectvu. Baterie podle hlášení letce zahájí palbu. Pěchota signálními terči oznamuje polohu středního zásahu. Letec úchylky oznámí radiem dělostřelcům. Uznáme, že tato metoda je nejistá (pro možné omyly letce ve čtení signalizačních terčů), zdoluhavá a proto vyžaduje mnoho střeliva. Bude poněkud jednodušší, bude-li pěchotní letec sám pozorovat a oznamovat dělostřelectvu polohu středního zásahu.

Jiný způsob řízení palby pěchotou by byl tento: úchylky označuje pěchota střelením raket. Krátká rána se oznámí vystřelením smluvené rakety, dlouhá rána podobně. Podobně se oznámí rány ležící vpravo nebo vlevo od cíle. Počet raket by mohl též označovat vzdálenost v metrech. Tato metoda rovněž nevyhovuje: je zdoluhavá, nepřítel může nás snadno střelením raket klamat, snadno mohou nastati omyly. Raketových signálů lze používat jen na velmi jednoduchá označení: prodloužení, zkrácení, zastavení palby atd.

Musíme najít něco jednoduššího k řízení dělové palby pěchotou. Spolehlivě může pozorovat palbu dělostřelectvem velitel roty s přiděleným dělostřeleckým poddůstojníkem, někdy i velitel čety. Obtíže budou jen v oznámení výsledků pozorování: snad aspoň někdy se podaří výsledky pozorování oznámit dělostřelectvu opticky nebo běžcem k nejbližšímu telefonu.

Jak si může dělostřelectvo samo zlepšit pozorovací podmínky? Řekli jsme už, že si vyšle každá baterie předsunutou pozorovatelnu, která na malou vzdálenost bude moci dobře pozorovat a řídit palbu. Jde jen o to, aby systém předsunuté pozorovatelny byl stále zachovávan: jakmile se pěchota zmocní některé terénní vlny, už na ní musí být dělostřelecký pozorovatel. Dělostřelectvo nejenže si usnadní práci, ale i morálně posílí pěchotu, která bude cítit dělostřelce za sebou.

Často bude možno svěřiti pozorování dělové palby styčnému důstojníku. Kdyby styčný důstojník neměl jiného úkolu než postupovat dělostřelectvu odborně sestavené pěchotní žádosti o palbu — byl by styčný důstojník a s ním celý aparát styčného oddílu zbytečný luxus.

Opatřeními, která jsme naznačili, jistě by se potíže spojení pěchoty s dělostřelectvem zmenšily, neodstranily by se však úplně. Vzdálenost, která dělí pěšáka od dělostřelce, zůstává. K odstranění této vzdálenosti a dále k obraně proti těžkým nepřátelským obrněným vozidlům potřebuje pěchota „pěchotního děla“. Dnes už nepomohou diskuse: všem velitelům čet, rot a praporů, kteří v těchto funkcích byli ve válce, není potřeba pěchotního děla sporná. Snad se budou přítí o jeho formu. Nejlepším řešením pěchotního děla je vlastně tank. Mohl by doprovázeti stále a všude pěchotu. Je však tuze drahý, nápadný, jeho vlastností by nebylo využito. Proto se přimlouvám alespoň, aby pěchotní dělo bylo pohyblivé, s motorisovanou lafetou. O vlastnostech pěchotního děla, o jeho úkolech a jeho včlenění do rámce pěchoty jsem napsal článek do 6. čísla minulého ročníku „Pěchotních rozhledů“ a odkazuji zde na něj.

Jak si představuji užití pěchotního děla?

Musíme si uvědomit, že pěchotní dělo bude stříleti obvykle nepřímo. Palba přímá z palebného stanoviště, které je několik set metrů za prvním sledem, nebude v poli možná. Vždyť dnes už mnozí vojenští odborníci tvrdí, že v příští válce nebude přímá palba z těžkých kulometů možná.

Pozorovatelna pěchotního děla by musila býti vedle samého palebného stanoviště děla — tedy asi 100—300 m a nablízku velitele, jemuž je pěchotní dělo podřízeno, aby totiž s oběma měl velitel pěchotního děla snadné a rychlé spojení. Spojení s dělem by mohlo býti telefonické a mohlo by být zdvojeno signalisací nebo běžci. Zde se telefonu nemusíme obávat. Tak krátká linka se dá velmi rychle postavit (za několik minut) a poměrně dobře udržovat.

Určité potíže budou v přehledném terénu s volbou palebného stanoviště. Ale snad se všude najde umělý objekt, příkop, křoví atp., které se budou hoditi za palebného stanoviště pěchotního děla.

Palbu zahájí pěchotní dělo vždy s překvapením a rychlou palbou hledí protivníka zdolat dříve, než na ně bude soustředěna palba nepřátelského dělostřelectva a nepřátelských doprovodných zbraní. Po skončení úkolu změní rychle a co možná skrytě své palebné stanoviště, aby bylo s to z nového palebného stanoviště splniti příští úkol za stejných podmínek.

Ke konci bych ještě podotkl: Naše pěchota za války nezůstane bez dělostřelecké podpory tehdy, byly-li již v míru probrány a nacvičeny všechny možné způsoby spojení dělostřelectva s pěchotou — a nabyly-li tím obě zbraně vzájemné důvěry.